

Верховного Суду від 04.10.2022 у справі № 752/7440/18 (провадження No 51-1815км22) [2].

Література

1. Голова Антикорупційного суду про помилки НАБУ, очікування «посадок» і конфісковані гроші росіян. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/04/19/7398437/> (дата звернення: 28.04.2023).

2. Постанова Верховного Суду від 04 жовт. 2022 р. у справі № 752/7440/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106661447> (дата звернення: 28.04.2023).

УДК 343.14(043.2)

Тарасюк С.М., доктор філософії,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНОЇ СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ – АУДІО-ВІДЕОКОНТРОЛЬ ОСОБИ

Проведення НСРД окрім обов'язкової наявності відповідного дозволу на конкретну негласну слідчу (розшукову) дію, передбачає суворе дотримання кримінального процесуального механізму фіксування її результатів та їхнє подальше використання. Щодо питання фіксування, то ч. 1 ст. 246 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) [1] вказує, що методи проведення НСРД не підлягають розголошенню, тобто становлять державну таємницю. Хоча ч. 6 ст. 246 КПК України і надає право залучати інших осіб до проведення НСРД і таке залучення не призводить до визнання доказів недопустимим навіть у випадках, якщо третя особа знала про свою участь у проведенні НСРД та безпосередньо приймала участь у її проведенні. В даному випадку мова більше саме про аудіо-відеоконтроль особи, для проведення якого тактично правильно залучати саме третіх осіб (заявників, осіб залучених до конфіденційного співробітництва). Разом з тим, участь таких осіб та свідомо обмеженість їх обізнаності в методах проведення НСРД часто призводить до втручання у приватне спілкування осіб, дозвіл на аудіо-відеоконтроль яких не надавався. Зі змісту ч. 1 ст. 258 КПК України ніхто не може зазнавати протиправного втручання в приватне спілкування. Частково відповідь на запитання, що робити з втручанням у приватне спілкування осіб, щодо яких дозвіл слідчим суддею не був наданий зазначається ч. 1 ст. 255 КПК України. Прокурор повинен негайно знищити результати НСРД, які він не визнає необхідними для подальшого проведення кримінального провадження. По такій логіці, докази отримані з порушенням кримінального процесуального законодавства є недопустимим, а результати НСРД на яких зафіксоване втручання у

приватне спілкування осіб, щодо яких такий дозвіл відсутній. З іншого боку постає питання ускладнення здобуття доказів в результаті проведеної НСРД аудіо-відеоконтроль, оскільки прокурор, слідчий не завжди володіють інформацією щодо яких осіб необхідно здійснювати втручання у приватне спілкування та отримувати відповідний дозвіл слідчого судді.

На нашу думку є досить очевидним, що недопустимо використовувати для доказування, результати НСРД аудіо-відеоконтроль особи, на яких зафіксовані розмови, рухи і т.д. осіб, щодо яких дозвіл на втручання у приватне спілкування не надавався. Такі висновки сформовані спираючись на норми КПК України, практичну конструкцію, яку часто використовують правоохоронні органи та рішення Конституційного Суду України № 12-рп/2011 від 20.10.2011 у справі за № 1-31/2011 [2].

Разом з тим, зі змісту п. 3.2 рішення Конституційного Суду України № 12-рп/2011 від 20.10.2011 у справі за № 1-31/2011 [2] вбачається, що:

визнаватися допустимим і використовуватись як доказ у кримінальній справі можуть тільки фактичні дані, одержані відповідно до вимог кримінально-процесуального законодавства. Перевірка доказів на їхню допустимість є найважливішою гарантією забезпечення прав і свобод людини і громадянина в кримінальному процесі та ухвалення законного і справедливого рішення у справі;

обвинувачення у вчиненні злочину не може бути обґрунтоване фактичними даними, отриманими в незаконний спосіб, а саме: з порушенням конституційних прав і свобод людини і громадянина; з порушенням встановлених законом порядку, засобів, джерел отримання фактичних даних; не уповноваженою на те особою тощо.

На нашу думку чинне кримінальне процесуальне законодавство України не містить законних механізмів для втручання в приватне спілкування без попереднього отримання дозволу слідчого судді. Не містить чинне законодавство України і відповіді, як здобувати докази за умови динамічної зміни обстановки вчинення злочину та неможливості стороною обвинувачення оперативно отримувати дозвіл на втручання в приватне спілкування за умови появи необхідності втручатись в приватне спілкування особи, відносно якої такі заходи не планувалися або їх не було за можливе передбачити.

Однак, КПК України передбачає проведення інших видів НСРД з метою фіксування та отримання доказів готування та вчинення злочину, як-от контроль за вчиненням злочину у формі спеціального слідчого експерименту або ж імітування обстановки злочину, відповідно до ч. 1 ст. 271 КПК України. Під час проведення такої НСРД необхідно залучати третіх осіб до її проведення, використання імітаційних засобів. За умови проведення санкціонованого слідчим суддею аудіо-відеоконтролю відносно особи, яка залучена до участі у контролі за вчиненням злочину є

певні гарантії зафіксувати відсутність провокації та підбурювання з боку таких осіб, і це буде основною метою аудіо-відеоконтролю. Звісно, у разі наявності попереднього дозволу на проведення аудіо-відеоконтролю інших осіб, відносно яких є інформація про вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину доказова база буде значно ґрунтовною.

Стороні захисту у кримінальних провадженнях необхідно акцентувати увагу на випадках незаконності використання результатів НСРД відносно осіб, по яким слідчим суддею такі дозволи не надавалися. Такий підхід у майбутньому має призвести до формування відповідної практики, що в свою призведе до позитивних зрушень під час фіксування результатів НСРД та використання його результатів з метою доказування та саме головне призведе до якісного захисту права на приватне спілкування.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI: станом на 5 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 29.04.2023).

2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Служби безпеки України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 62 Конституції України: Рішення Конституц. Суду України від 20 жовт. 2011 р. № 12-рп/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-11#Text> (дата звернення: 29.04.2023).

УДК 343(043.2)

Антонюк В.Я., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лисько Т.Д., к.ю.н., доцент

ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ (СТ. 368 КК УКРАЇНИ): ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОСНОВНОГО СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Корупція є однією з найгостріших проблем сучасного суспільства, адже вона характерна для кожної держави, незалежно від рівня розвитку.

Відповідно до ст. 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [1].

Об'єктом кримінального правопорушення, що визначається у диспозиціях ст. 368 КК України, виступають суспільні відносини, що